

System monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ČR ve vztahu k životnímu prostředí

ZDRAVOTNÍ DŮSLEDKY A RUŠIVÉ ÚČINKY HLUKU

DNY ZEMĚ

PRINCIPY A PODMÍNKY MONITORINGU

Subsystem III „Zdravotní důsledky a rušivé účinky hluku“ je realizován od r. 1994.

Slouží ke **zjištění vztahů mezi hlukem a účinky hluku na kvalitu života a zdraví obyvatel.**

Monitorování probíhalo 1994–2006 každoročně v 19 městech ČR od r. 2007 ve 12 městech a ve 2 rozdílně zatížených lokalitách.

Monitorování v 5letém cyklu – 4x měření + 1x dotazník. šetření

Cíl dotazníkového šetření – údaje charakterizující obyvatelstvo z hlediska jeho zdravotního stavu a postojů k hluku.

METODIKA MĚŘENÍ

Měření hluku

- je zajišťováno zdravotními ústavy (ZÚ)
- probíhá podle jednotné metodiky
- 24 hod měření 2x v každém měřicím místě (jaro, podzim)
- v 15 min intervalech zaznamenávají $L_{Aeq,T}$, L_{Amin} , L_{Amax} , L_{AN}
- sčítání četnosti dopravy po celou dobu měření
- sledování klimatických podmínek v hodinových intervalech

ZPRACOVÁNÍ NAMĚŘENÝCH DAT

ZÚ předávají surově naměřená data a také upravená v datových formulářích

SZÚ vypočte hlukové ukazatele, dané požadavky **Směrnice Evropské Rady a Parlamentu 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí a vyhlášky MZ č. 523/2006 Sb., o hlukovém mapování.**

den L_d (06,00 – 18,00 h)

večer L_v (18,00 – 22,00 h)

noc L_n (22,00 – 06,00 h)

den+večer+noc L_{dvn} (celodenní i noční obtěžování)

MEZNÍ HODNOTY HLUKU

Mezní hodnoty hluku dle vyhlášky MZ č. 523/2006 Sb., o
hlukovém mapování (hlukové ukazatele pro obtěžování hlukem)

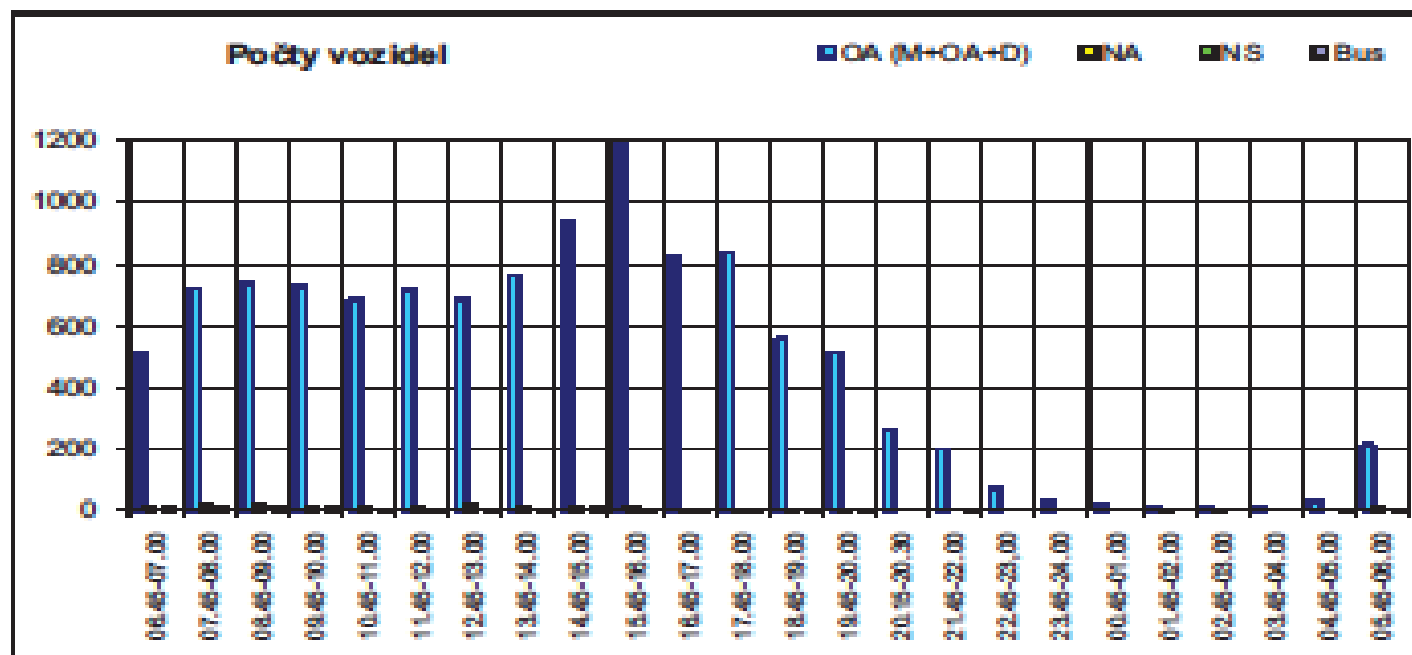
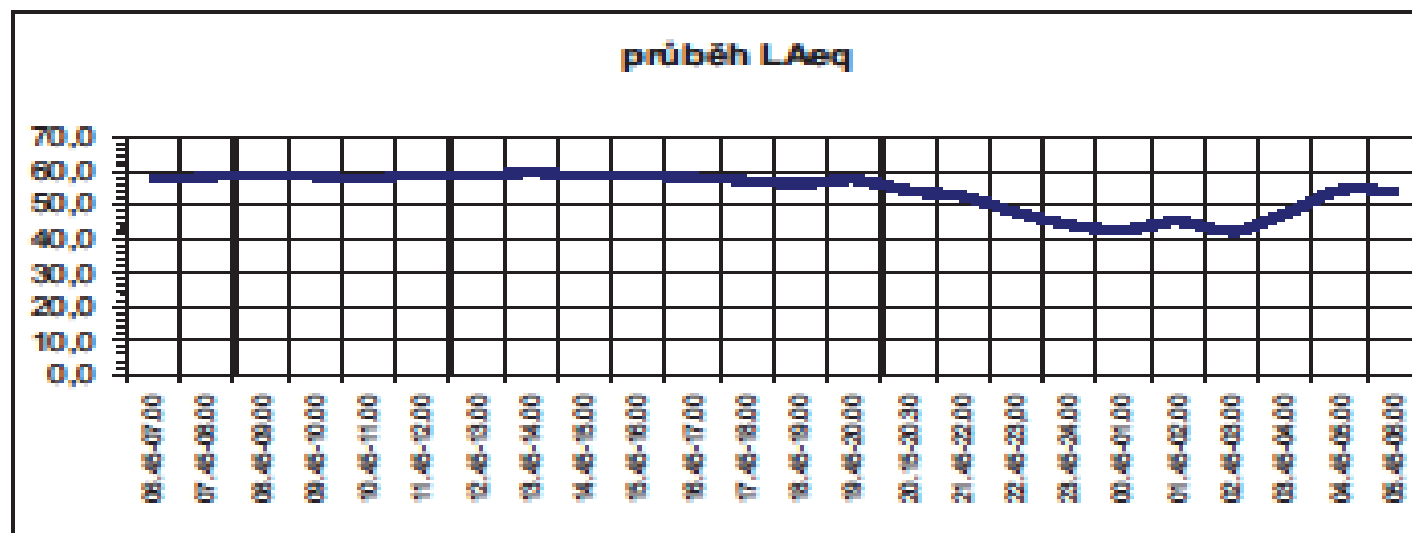
- ❖ *Mezní hodnota pro hlukový ukazatel ze silniční dopravy
v CHVPS $L_n = 60 \text{ dB}$*
- ❖ *Mezní hodnota pro hlukový ukazatel ze silniční dopravy
v CHVPS $L_{dvn} = 70 \text{ dB}$*

VÝSLEDKY MĚŘENÍ A HODNOCENÍ

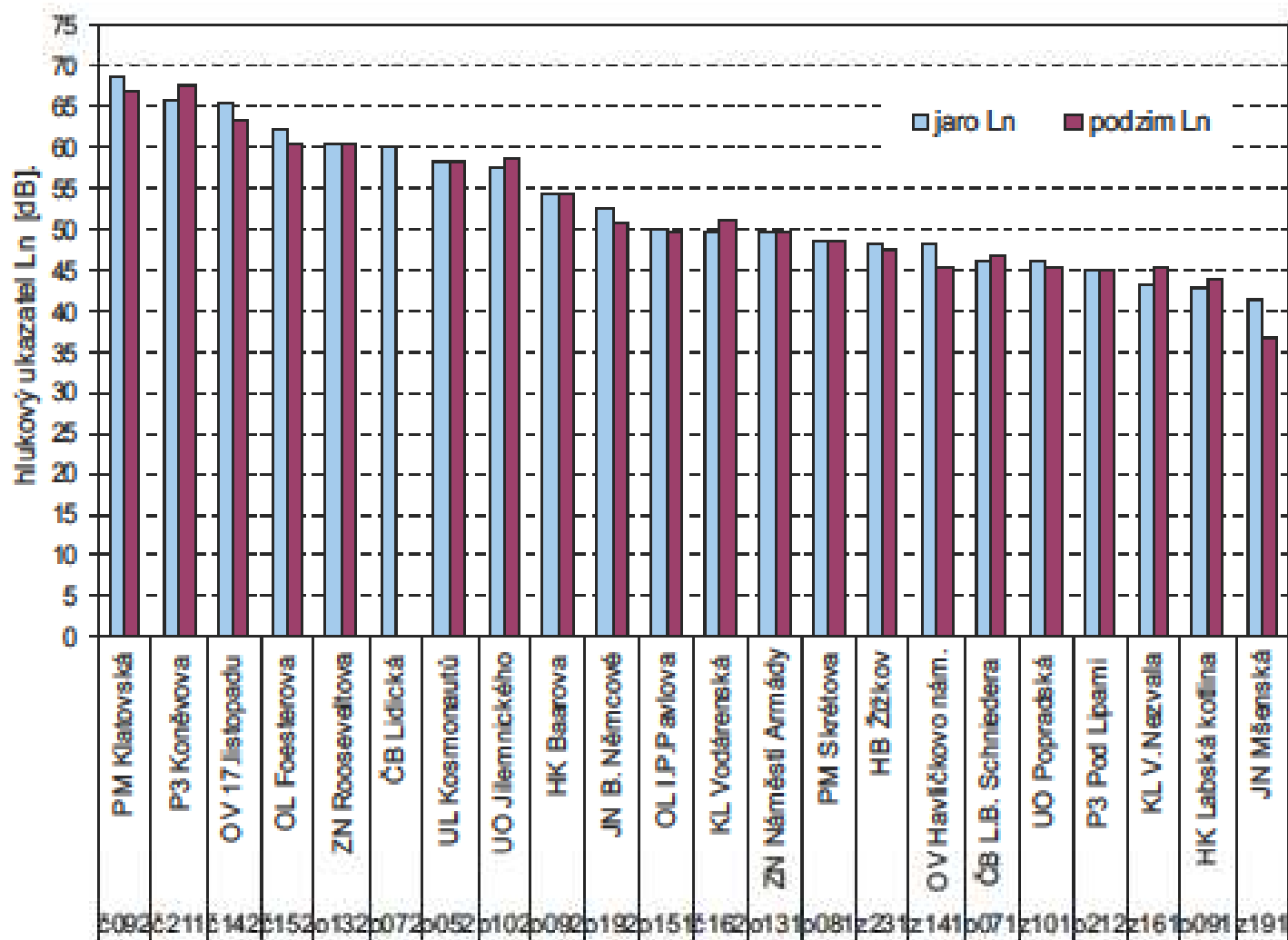
Výsledky 24-h měření byly zpracovány pro každé měřicí místo zvlášť a potom souhrnně. Pro každé měřicí místo byl zpracován 24-h průběh $L_{Aeq,T}$ v závislosti na dopravní zátěži.

Rozdíly mezi měřeními na stejném místě na jaře a na podzim se v ukazateli L_{dvn} neliší a v kratších čas. úsecích (L_d , L_v , L_n) se větší rozdíly vyskytují zcela výjimečně (u tichých a střed. hluč. lokalit s náhodným výkyvem dopravy)

Dále byly jednotlivé lokality porovnány s ukazateli L_d , L_v , L_n , L_{dvn}

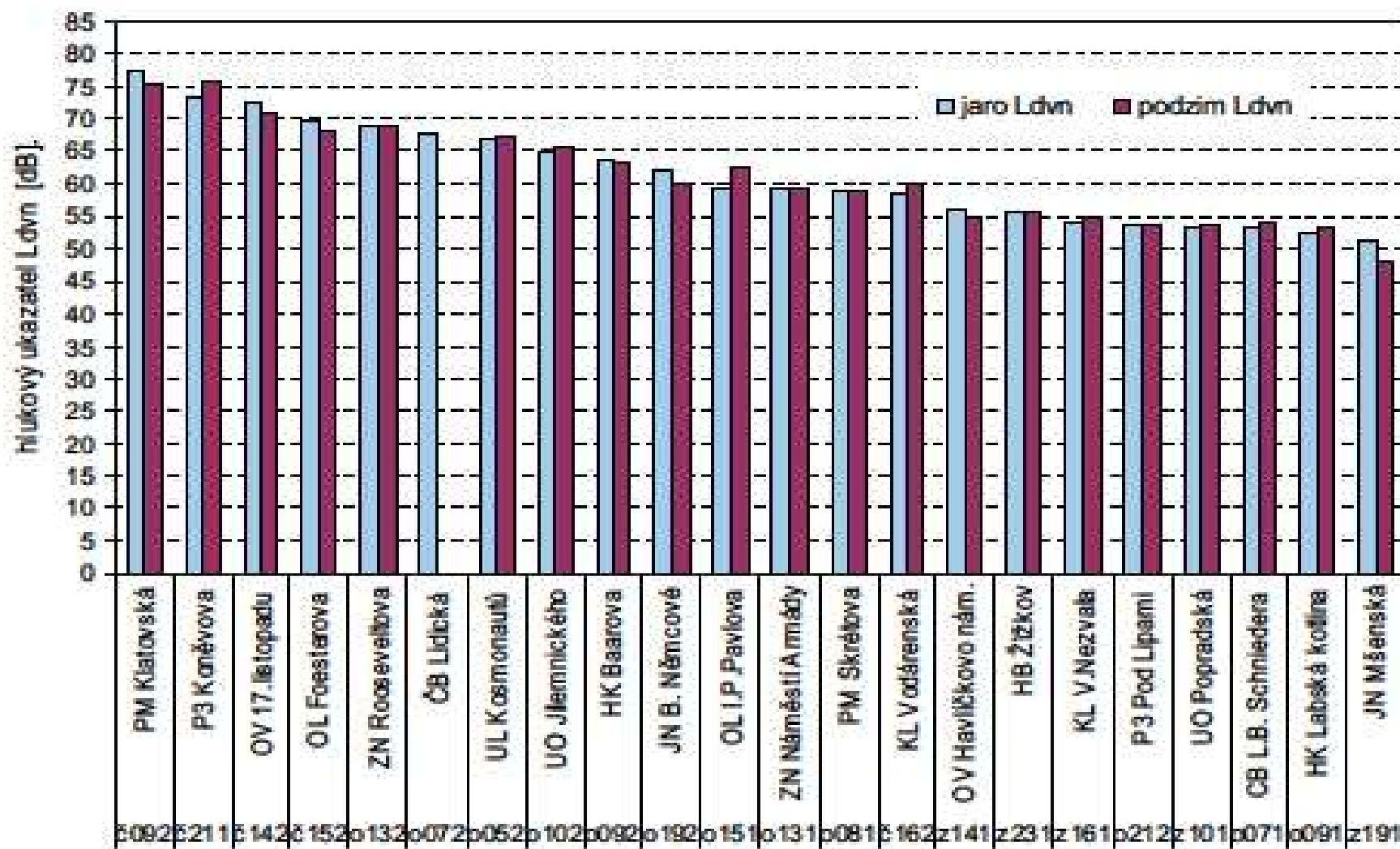

Obrázek 4: Hodnoty hlukového ukazatele pro noc (L_n) v měřících místech lokalit v roce 2009

Obrázek 5: Hodnoty hlučného ukazatele pro den-večer-noč (L_{dvn}) v měřicích místech lokalit v roce 2009

HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ MĚŘENÍ

Hluková zátěž v 11 sledovaných lokalitách zůstává ve srovnání s předchozími roky nezměněna a byl potvrzen trend z předchozího období s menšími rozdíly

- ve 2 zachován předchozí nárůst hluku, ve 3 předchozí pokles, v 6 zachován stabilní stav, ale dochází k náhod. kolísání hluku,

Ve 3 lokalitách byla zjištěna změna dosavadního trendu

- ve 2 se zastavil růst a v 1 změna ze stabilního stavu na pokles

lokality	trend 1994-2006	trend 2009
HB Žižkov	stabilní - kolísání	trend potvrzen
HK Labská kotlina	stabilní - kolísání	nižší hodnoty
JN Mšenská	pokles	trend potvrzen
KL Vodárenská	růst	nižší hodnoty
KL V.Nezvala	růst	trend potvrzen
OL Foesterova	růst	nižší hodnoty
OV 17.listopadu	stabilní - kolísání	trend potvrzen
PM Klatovská	pokles	trend potvrzen
PM Skrétova	stabilní - kolísání	trend potvrzen
P3 Pod Lipami	stabilní - kolísání	trend potvrzen
UL Kosmonautů	růst	trend potvrzen
UO Jilemnického	stabilní - kolísání	trend potvrzen
UO Popradská	stabilní - kolísání	trend potvrzen
ZN Rooseveltova	pokles	trend potvrzen

VÝSLEDKY MĚŘENÍ

Hlukově nejvíce a nejméně zatížené lokality (jaro 2009)

Lokalita	L _d (dB)	L _v (dB)	L _n (dB)	L _{dvn} (dB)
Plzeň Klatovská 22	76	72,5	69	77
Praha Koněvova 158	70	68	65	73
Ostrava 17. listopadu 26	69	67	65	72
Olomouc Foerstrova 30	67	63	62	70
Znojmo Rooseveltova 11	67	65	60	69
Znojmo Náměstí armády 8	60	56	50	60
Jablonec n/Nisou Mšenská 64	50	47	42	52

STANOVENÍ EXPOZICE HLUKU RESPONDENTŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ (poslední 2007)

Srovnávací měření k ověření homogenity lokality (v roce 2008)
– zjištěna značná proměnlivost → stanovena tzv. **vnitřní zóna**
(mají okna do ulice, kde probíhalo měření) = upřesnění jen u části respondentů!

Proto zahájeno zprac. **akustických studií** 2009 (dvě – HK a UO)

- výstupem jsou hodnoty hluk. ukazatelů pro všechny domy v lokalitě a jejich znázornění v hlukové mapě
- upřesnění expozice u většiny respondentů (99% HK, 80% UO)
- rozdíl až 17 dB v HK (především vzdálenost domu od silnice)
- rozdíl až 23 dB v UO (vedle vzdálenosti i orientace oken)

HLUKOVÁ MAPA

Nutnost pokračovat v hlukovém mapování !!!

Hluková mapa

- znázorňuje prostorové rozložení hluku v lokalitách
- znázorňuje hodnoty hlukových ukazatelů pro všechny domy respondentů
- vede k přesnějšímu hodnocení zdravotních důsledků expozice hluku

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

- periodicky se opakuje – r. 1995, 1997, 2002 a 2007

Cíl

- doplnit měřené hodnoty hluku o údaje charakterizující obyvatele lokalit

Otázky dotazníku zaměřeny

- zaměřeny na postoje obyvatel k hlučnosti ve svém bydlišti
- výskyt zdravotních obtíží (souvislost s expozicí hlukem)
- zjišťování socio-ekonom. a demografických faktorů, pracovních podmínek a faktorů životního stylu
- obtěžování hlukem a rušení spánku hlukem

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Závěr

- lokality se neliší z hlediska pohlaví a vzdělání respondentů, ale v nejtišších lokalitách jsou respondenti mladší a větší podíl ekonomicky aktivních
- podle očekávání je v hlučnějších lokalitách více obtěžovaných hlukem a rušených ve spánku hlukem, kdy je hl. příčinou automobilová doprava
- citlivost na hluk v ČR je průměrná, citlivější ženy a starší občané (nad 65)
- více než 2/5 občanů má problémy se spánkem, častěji u žen a starších 55 let u osob s nižším čistým příjmem domácnosti a s průměrným až špatným zdravotním stavem
- hlavní příčina problémů se spánkem je momentální obtížná životní situace a hluk
- ženy – hl. rušení partnerem a pocit nebezpečí či nejistoty, muži – nevhodné lůžko a nevhodná teplota
- vztah mezi poruchou sluchu i hypertenzí a dlouhodobým pobytem v hluku¹⁷

HLUK V BRNĚ

- Strategická hluková mapa (SHM) města Brna dokončena koncem r. 2007
- dle SHM je hlavním zdrojem hluku ve městě Brně, který ovlivňuje nejvíce obyvatel, liniový dopravní zdroj
- ovlivnění tramvajovým a železničním provozem není ve srovnání se silničním tak významný

STRATEGICKÉ HLUKOVÉ MAPOVÁNÍ

Celkový odhadovaný počet osob zasažených L_{dvn} ze všech zdrojů

Oblast	L_{dvn} (dB) / počet osob				
	55 – 59	60 – 64	65 – 69	70 – 74	> 75
Město Brno	106 200	78 200	43 600	29 700	2 300
Vně hranice města Brna	2 900	3 700	1 700	800	100
Aglomerace CELKEM	109 100	81 900	45 300	30 500	2 400

STRATEGICKÉ HLUKOVÉ MAPOVÁNÍ

Celkový odhadovaný počet osob zasažených L_n ze všech zdrojů

Oblast	L_n (dB) / počet osob				
	45 – 49	50 – 54	55 – 59	60 – 64	65 – 69
Město Brno	107 200	83 000	46 700	33 500	4 200
Vně hranice města Brna	2 500	3 100	3 400	1 100	200
Aglomerace CELKEM	109 700	86 100	50 100	34 600	4 400

STRATEGICKÉ HLUKOVÉ MAPOVÁNÍ

Celkový odhadovaný počet osob zasažených L_{dvn} z provozu na komunikacích

Oblast	L_{dvn} (dB) / počet osob				
	55 – 59	60 – 64	65 – 69	70 – 74	> 75
Město Brno	104 700	74 900	45 400	23 600	1 000
Vně hranice města Brna	2 900	3 700	1 700	800	100
Aglomerace CELKEM	109 100	78 600	47 100	24 400	1 100

STRATEGICKÉ HLUKOVÉ MAPOVÁNÍ

Celkový odhadovaný počet osob zasažených L_n z provozu na komunikacích

Oblast	L_n (dB) / počet osob				
	45 – 49	50 – 54	55 – 59	60 – 64	65 – 69
Město Brno	106 000	78 700	46 700	29 200	2 300
Vně hranice města Brna	2 500	3 100	3 400	1 100	200
Aglomerace CELKEM	108 500	81 800	50 100	30 300	2 500

Děkuji za pozornost

- MVDr. Ivana Fajkošová
- KHS JmK